

obokano z padcem na strani. Potem jo pomoči in trdo zvaljaj. Če potreseš še nekoliko peska ali zemlje, strdi se ta zmes zelo in tudi po hudem dežju se lahko po suhem sprehajaš.

Kmetijsko slovstvo.

Nauk, kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. Spisal dr. Janez Bleiweis. V Ljubljani 1887. Natisnili in založili J. Blasnikovi nasledniki.

To je naslov knjigi, ki je ravnokar izšla. Vrednosti njene nam ni treba ocenjevati, vsaj jo je spisal strokovnjak, ki je kot tak bil poznan celo v Nemcih. Knjiga pa bode gospodarjem našim prav dobro ustregala, kajti dolgo časa je bila toliko važna pomoč ob porodih živinskih zgol le v rokah pastirjev, ovčarjev in drugih strežajev, kateri so se sicer nekterih reči po robatih skušnjah navadili, nikakor si pa prave porodnoslovne vednosti pridobili. Kako neki bi to tudi mogoče bilo, ker jim na vse strani tiste manjka, prave podlage na katero se opira vsa porodnoslovna pomoč, ktere se pa nikdar priložnosti niso imeli učiti!

Škoda velika! da je še dan današnji taka, — da še dan današnji moramo slišati, kako neumni in brezvestni mazači včasih konja priprežejo, da bi, če krava ne more storiti, na vrv natvezeno tele iz materinega telesa potegnili! O stoternih družih napákah in vražah, po katerih se zanemarja pametna pomoč in gospodarjem silna škoda godi, ki bi se dostikrat prav lahko odvrniti dala, nočemo tu nadalje govoriti; saj so dosti znane!

Porodnoslovje spada v vrsto zdravniških vednosti, in se opira na natančno znanost živinskega trupla v zdravem in bolnem stanju.

Prva podloga porodnoslovja je torej določno poznanje vseh tistih delov, v katerih se plod spočne, v katerih leži, dokler je v materinem telesu, in po katerih se rodi! Kdor ne pozna natanjko plodovega ležišča in ne pozna potov, po katerih se na svet rodi, naj se nikdar ne dotakne tacega opravila.

Druga vednost, ki jo porodnoslovje zahteva, je poznanje naravnih spolovilnih in rodilnih opravil, to je tistih opravil, ki se začno z brejostjo in jenjajo še le nekaj dni potem, ko je živina vrgla.

Tretja vednost je znanstvo bolezni sploh, da se tudi bolezni o brejosti, o porodu in po porodu spoznati, ceniti in ozdravljati znajo.

Četrto, kar je v porodnoslovju vedeti potreba, je poznanje tistega orodja, s katerim se o potrebi porodni živini pomaga.

Iz tega se razvidi, da edina prava in dobra pomoč o porodih se more pričakovati le od tacega, ki se je vsega tega učil in do dobrega dejansko izučil.

Dobro in potrebno je torej, da tudi vsak kmetovalec in lastnik živine vsaj nekoliko vednosti o tem ima, prvič zato, da si o sili in če ni velike umetnosti potreba, sam ve svetovati in pomagati: drugič zato, da more presoditi, ali pomočnik prav ravna ali ne.

Akoravno je živinozdravniku, natančno znati vse reči, ki se tičejo poroda, vendar se v gori omenjeni knjigi nahaja pouk, ki ga more vsak zaveden živinar poznati. Priporočamo torej prav toplo to knjigo, kateri je dodanih v boljšo razumnost 28 dobro in lično izdelanih podob. Knjigo je dobiti pri založnikih J. Blasnikovih naslednikih v Ljubljani v polplatno vezano po 60 kr., nevezano po 50 kr. Po pošti 5 kr. več.

Gospodarske novice.

* Gospoda Franca Štuparja, abiturijenta više kmetijske šole, imenoval je deželni odbor za suplenta na deželni vinarski, sadjarski in kmetijski šoli v Grmu pri Novem mestu.

* Kmetijska podružnica v Metliki je sklenila prirediti namesto tombole loterijo, in sicer ne v nedeljo 28., ampak v ponedeljek 29. avgusta.

* Konjarski odsek c. kr. kmetijske družbe je ukrenil, da se odstranita žebca Christian št. 51. in Soliman št. 82. Christian je bil to leto v zasebni oskrbi na Gorenjem Otoku, Soliman pa je bil na postaji na Vrhniki.

* Ribji zavod bode naredil gosp. profesor Ivan Franke v Kranji. Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo mu je v ta namen dovolilo primerno podporo.

* Za drevesnico c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani dovolilo je vis. c. kr. kmet. ministerstvo uže sedaj 300 gold. podpore za l. 1888. Enako podporo dalo je ministerstvo uže za leto 1885., 1886., in 1887. Podpora za leto 1888. dovolilo je pa ministerstvo na podlogi preiskovanj o stanju te drevesnice, in komur je znano, kako pičle sedaj delijo državne podpore, sprevidel bode, da je obilna državna podpora za družbeno drevesnico nasledek njenega izvrstnega stanja.

C. kr. uradi za oskrbovanje vojne v Ljubljani, Mariboru, Trstu in Pulju ravnokar razpisujejo potrebščine za leto 1887/8. Kdor hoče prevzeti zalaganje vojne s kako rečjo, pozve podrobnejše pogoje lahko v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

* Koliko koristi sadjarstvo. Najmanjše občinske doklade plačujejo švabske občine na Virtemberskem, in sicer zato, ker so toliko pametne, da zasajajo ob vseh svojih potih, po pašnikih in občinskih prostorih dobro sadno drevje, pa je tudi pravilno oskrbujejo. Mnogo je švabskih občin, ki dobijo na leto za sadje svoje do 10.000 goldinarjev. Občino Monheim je morala siliti vlada, da je zasadila drevja ob cestah svojih. To je bilo leta 1858. V letu 1868. je pa ta občina dobila 4700 gld. za prodano sadje, v letu 1878. uže 8500 gld., v letu 1885. pa 14.000 goldinarjev. Občina Reutlingen je skupila v letu 1885. za sadje svoje 110.000 goldi-

narjev. Ni li mogoče tudi pri nas na ta način davke znižati? Vedno tarnanje o velikih davkih nič ne pomaga, ampak: Pomagaj si sam, in pomagal ti bode Bog.

Druga glavna skupščina društva sv. Cirila in Metoda

dné 19. julija 1887 v Trstu.

(Konec.)

Pri 8. točki vsporeda: „Slučajni nasveti“ je spregovoril prvi g. Lovro Žvab ter se zahvalil namesto ne navzočnega načelnika g. V. Dolenca v imenu tržaške moške podružnice za čast, koju je skazalo družbeno vodstvo tržaškim Slovencem, ker je sklicalo občni zbor v Trstu. Posebno pozdravlja zastopnike iz daljne Gorotanske in Štajarske. (Dobro!) Zahvaljuje se tudi v imenu ženske podružnice v istem smislu. — Poudarja posebno, da se gospoda ni bala priti v naš „okuženi Trst“, o kojem se govori, da je tako rekoč z dinamitom prenapolnjen. To pa ni tako. Trst je bil od nekdanj slovanško mesto in italijanski pisatelji slepijo se sami, ako imena „Tergeste“ iščejo v feniškem, traškem, arabskem in celó v kitajskem jeziku, samo ne v slovanščini. Razvija potem pozivaje se tudi na italijanskega pisatelja Manzano (Annali del Friuli) prav filologično, od kodi prav za prav prihaja imé Trst (emporio), (kajti Trgeste od Tergište, Tržišče Trst). To tolmačenje je zbor z velikim zanimanjem poslušal. Pravo je zadel, ko je dalje omenil, da tujci imenujo nas tujcem, kajti da so Slovenci tu od nekdanj domači, dokazuje razna poitalijančena imena ulic, slovenski nadpisi in okolica sama. Poudarja, da imamo mi vsekako prav iste pravice, koje imajo ostali narodje ako ne še večjih. Izkazi o poslednji štetvi izjavljajo, da je tukaj Slovanov 26.263. To je uže lepo število, dasi tudi je prenizko. Na vsak način pa smo faktor, s kojim je treba računati.

Konečno opozoruje, da je 1140 očetov podalo prošnjo na magistrat radi osnove slovenske ljudske šole, toda ta prošnja se je skoraj gotovo vrgla v koš. Ker se tedaj ni moglo na tak način priti do cilja, morala bi se druga sredstva porabiti in posebno smo tržaški Slovenci dolžno hvalo vodstvu družbe ss. Cirila in Metoda, da je osnovalo v Trstu otroško zabavišče. — Zaključuje s prošnjo, da bi slavno vodstvo v tekočem letu ustanovilo I. razred ljudske šole.

Gosp. poslanec Nabergoj podpira predlog predgovornikov. Opazuje pa, da omenjena prošnja ni bila vržena v koš, ampak od kompetentne oblasti žalibog zavržena. Slavna vlada je namreč v velikanski svoji modrosti mnenja, da morejo slovenski stariši v Trstu pošiljati svoje otroke v šolo v Rojan — v Skedenj — ako hočejo celó v Bazovico! — Zato prosi, da izvoli vodstvo napraviti potrebne korake pri ministerstvu, čim se povrne dotična prošnja.

Gosp. Žvab je proti temu predlogu, ker misli, da se s prošnjami nič ne opravi. — Trkalo se je dosti in

ako se trka dalje, čakali bomo do sodnega dné! (Odobranje.)

Gosp. odbornik Hribar opazi na to, da družba nima toliko sredstev, da bi mogla tej želji takoj ustreči, akoravnó sama priznava nujno potrebo. Posebno je potrebno preudariti, da moramo za prvim razredom potem odpreti drugi, tretji in četrti. Dokler pa po postavi prevzame šolo magistrat, prešlo bi — Bog vé koliko let in društvo bi moralo celi čas vse stroške nositi. — Po društvenih pravilih pa se ta predlog sploh takoj rešiti ne more, ampak ostane samo nasvet, na katerega se bode vodstvo o svojem času gotovo oziralo.

Kar se tiče prošnje tolikih tržaških očetov za osnovo slovenske ljudske šole, bode vodstvo uže našlo postavnih sredstev prisiliti tržaški magistrat, da osnuje slovensko šolo, ako ta prošnja po izjavi gosp. Nabergoja ne bode imela nobenega vspeha. (Živio!) — Predlog za osnovo slovenske ljudske šole v Trstu je bil za tem navdušeno sprejet.

Na to povdarja g. Wutti (predsednik koroške podružnice) zasluge g. prof. Andreja Einspielerja, prvaka koroških Slovencev. Prosi, da skupščina tega zaslužnega gospoda izvoli častnim članom družbe ss. Cirila in Metoda. — V smislu §. 12. društvenih pravil je bil predlog sprejet ter se sklenilo novemu častnemu članu zaključek skupščine brzojaviti. (Živio).

Gosp. podpredsednik podružnice postojnske predlaga, da se vsem udom pošilja vsako leto poročilo društvenega delovanja, posebno kar se tiče šolskih zadev. — Gosp. tajnik Žlogar opazi na to, da je uže načelništvo mislilo na to, ali žalibog ni pisateljev, koji bi se stvari poprijeli. — Z časom se bode tudi to osnovalo.

Gosp. Gregor Einspieler (Celovec) prosi, da bi se odbor poklonil tudi krškemu škofu, koji bi ga gotovo prijazno sprejel in veliko pripomogel k razširjenju družbe na Koroškem, kjer ste do sedaj žalibog samo dve podružnici. — Gosp. predsednik obljubi, da se bode tudi to zgodilo.

Gosp. grof Obizzi (Gorica) pozdravi skupščino in prosi, da se pomaga narodu ob italijanski meji s knjigami in obleko. Znano je, da je v Podgorji tudi „Pro Patria“ osnovala otroški vrt, nevarnost je tedaj velika in naj se radi tega osnuje drugo slovensko otročje zabavišče v Klumu.

Gosp. tajnik Žlogar omeni, da se je imelo vedno poseben obzir na Slovence ob italijanski meji in gotovo se bode še več storilo. Naj se tedaj v tem obziru stavijo vodstvu konkretni predlogi.

Zast. gosp. Matej Klinar (Zidani most) se zahvaljuje za darila, koja je sprejela podružnica. Omenja tudi, kako dela „Schulverein“ na vse kriplje, da ponemči národ. Prosi, da se med otroke razdelé knjižice.

Gosp. predsednik obljubi, da se bode storilo.

Konečno se gosp. Žvab zahvali vodstvu na požrtovalnem delovanju in izreče v imenu Slovanstva iskreno željo, da slavno vodstvo deluje vedno naprej ter doseže blaženi svoj namen.